

Kitekintés

Bozsik Viola

Chris Gabrieli az egész napos iskoláról¹

Az iskolai világ problémáiról

A nyári vakáció elején az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet vendége volt a magyar származású, amerikai oktatási szakember, Chris Gabrieli, aki az egész napos iskola elkötelezett híve. A szabadságát Budapesten töltő Gabrieli egy egész délutánt áldozott arra, hogy a hosszabb órarendről beszéljen nekünk, és annak hatásairól az Egyesült Államokban.

A világot járva meglepetéssel tapasztalta, milyen hasonló problémákkal küzdenek az oktatás területén az amúgy sok tekintetben különböző országok, mint például Nagy-Britannia, az Egyesült Államok és Magyarország. Ezek a következő négy pontban foglalhatók össze:

1. Mindenütt elégedetlenek a saját oktatási rendszerükkel, még az olyan országokban is, amelyek különben nagyon jól teljesítenek a nemzetközi kompetencciamérő felméréseken (PISA). Például a kínaiakat az aggasztja, hogy nem elég kreatívak a diákjaik, és az óriási tanulmányi teher a vállukon nem fojtja-e el a kreativitást?

---

¹ Gabrieli a Massachusetts 2020 nonprofit egyesület alapító tagja, mely az egész napos iskola népszerűsítését tűzte ki céljaul, és elnöke az egész napos iskolával kapcsolatos kutatásokat összefogó, feladatokat koordináló és az érdeklődő döntéshozóknak, iskoláknak tanácsot adó országos nonprofit szervezetnek (National Center on Time & Learning). A Harvardon neveléstudományi mesterszakos hallgatókat tanít. Társszerzője a *Time to Learn: How a New School Schedule is Making Smarter Kids, Happier Parents, and Safer Neighborhoods* (Ideje a tanulásnak: Az egész napos iskola okosabb gyerekeket, boldogabb szülőket és biztonságosabb lakókörnyezetet eredményez) című kötetnek.

2. Mindenütt fontos a kiválóság, vagyis hogy a globalizálódó munkaerőpiacon versenyképes tanulók kerüljenek ki az oktatási rendszerből. Az USA-ban aggodalomra ad okot, hogy más, magas GDP-jű országokhoz képest az Egyesült Államok tanulói nem teljesítenek elég jól ezeken a felméréseken, és ez egy globalizált gazdasági rendszerben gyengülő pozíciót eredményezhet az ország számára.
3. Mindenütt nyugtalanságot vált ki a tanulók teljesítményei közötti szakadék: mi lesz majd azokkal, akik nagyon gyengén teljesítenek a kompetenciaméréseken, mihez fognak kezdeni a mai munkaerőpiacon?
4. Mindenütt fejtörést okoz az oktatási intézkedések és a tényleges végrehajtásuk közötti eltérés: hogyan lehet valóban tudni és ellenőrizni, mi történik az osztályteremben; hogyan lehet megváltoztatni az iskolarendszert?

Érvek az egész napos iskola mellett

Az egész napos iskola ötlete akkor kezdte foglalkoztatni Gabrielit, amikor egy statisztikai elemzést olvasott arról, hogy az Egyesült Államokban, ahol egy évben 180 iskolanap van, és egy nap átlagosan 6,5 órát tartózkodnak a tanulók az iskolában, a gyerekek ébren töltött idejüknek csupán 20%-át töltik az iskolában. A helyzet nem jobb Magyarországon sem, ahol 181 iskolai nap van egy évben, és a kisebbeknek ennél a 6,5 óránál is rövidebb egy átlagos iskolai napja. Ez különösen akkor aggasztó, ha belegondolunk, milyen hatalmas különbségek halmozódhatnak fel abban a tekintélyes mennyiségű időben, amikor a gyerekek nincsenek iskolában, szocioökonómiai státuszuktól függően. A középosztálybeli szülők hajlamosak (és megvan a lehetőségük) arra, hogy gyermekeik szabadidejét különórakkal töltsék ki, míg az alacsonyabb jövedelmű családokból származó gyerekeknek sokszor nincs esélyük részt venni ezeken a foglalkozásokon. Azon tanulók számára, akiknek a szülei nem értékelik az oktatást, vagy nem tudják, mire lehet azt jól felhasználni, ez nagyon kevés oktatásban töltött idő. Ha a tanulók délután is az iskolában maradnak, akkor közülük azok is ellenőrizhető módon gyakorolnak és tanulnak, akik különben nem készítenék el a házi feladatot, nem tanulnák meg a leckét, nem foglalkoznának délután az iskolával. Ez kulcsfontosságú ahhoz, hogy el lehessen őket juttatni onnan, ahol tanulmányaikban tartanak, oda, ahol lenniük kellene, és egyben sok baj is megelőzhető azzal, ha tudjuk, hol tölti a délutánját a gyerek, és mit csinál. Így az egész napos iskola mellett szóló fő érv, hogy nagyban segíti az iskola mint intézmény küldetésének teljesítését, nevezetesen, hogy kiegyenlítse a társadalmi különbségeket, egyenlő esélyeket biztosítson minden tanulója számára, és hosszú távon mérsékelje a szegénységet.

Az idő ugyanolyan erőforrás, mint a pénz, és hatalmat, valamint autonómiát jelent – vallja Gabrieli. Az ügy előmozdítása érdekében felállított egy nonprofit oktatási szervezetet. Ennek célja a jelenlegi rendszer megkérdőjelezése, és a segítségnyújtás azoknak, akik igénylik ezt a segítséget. Tevékenységeik közé tartozik a döntéshozatali tanácsadás.

Javaslatokat tesznek arra vonatkozóan, mit tudnak az iskolák megvalósítani a megnyújtott órarend idejében. Közvetlenül együtt dolgoznak az iskolákkal, állami döntéshozókkal és az oktatásügyi hivatallal, hogy megkönnyítsék az iskolák számára az átmenetet egy új, a 21. századi igényekhez alkalmazkodó órarend bevezetése érdekében.

Mit jelent ez a gyakorlatban, mire használhatják az iskolák a kapott időtöbbletet?

1. Változatosabb és élvezetesebb tevékenységeket foglalhatnak az órarendbe. A közismereti tantárgyak mellett az iskoláknak több idejük jut sporttevékenységekre, művészetekre, dráma- és zenetanításra; olyan kommunikációs, társas és érzelmi készségeket taníthatnak, amelyek elsajátítása bőven megtérül a későbbi munkahelyen, de általánosságban is, a tanulók felnőtt élete folyamán. Ez jó eszköz arra, hogy az iskolát szerethetőbbé tegyék, és ezáltal motiváltabbak legyenek a diákok. Ráadásul alaposabb, átfogóbb oktatást jelent, mely abban segíti a tanulókat, hogy sokoldalúbbá váljanak.
2. Többet gyakorolhatják a matematikát, az idegen nyelveket és az olvasást, utóbbi alapos elsajátítása minden későbbi tanulmányi siker alapja. A többletidőben a tanulókat egyénileg lehet korrepetálni abból a bizonyos anyagrészből, amelyet nem értettek az órán; általában véve is többet foglalkozhatnak a tananyaggal, és a tanárok is megbizonyosodhatnak arról, hogy az osztályból minden egyes tanuló megértette az alapjait a tanult anyagrésznek. Több időt tölteni a számtannal ugyan nem jelent feltétlen élvezetet a tanulóknak, arra azonban büszkéek, ha javul a teljesítményük matematikából, így meg is értik a több gyakorlás jelentőségét.
3. A tanárok jobban előkészíthetik az óráikat. Egy hosszabb iskolai napon a tanároknak több lehetőségük van együttműködni a kollégáikkal, és reflektálni a saját módszereikre. Az egész napos iskolában nem ritkaság a heti két óralátogatás sem, miközben egy átlagos iskolában általában évi két óralátogatás a megszokott, előzetes figyelmeztetéssel egy héttel előtte. A meghosszabbított órarendű iskolákban a tanárok nem veszik rossz néven az óralátogatást, inkább lehetőségként tekintenek rá, melynek során fontos visszajelzést kaphatnak egymástól arra vonatkozóan, miben tudnának még fejlődni. Tehát a tanárok tanítási ideje nem nő meg jelentősen az egész napos iskolában, több idejük jut viszont megbeszélni az ügyeket a kollégákkal, előre tervezni, és nagyobb a lehetőségük fejlődni.

Az órarend meghosszabbításával az iskolák

1. növelni tudják a tanulók teljesítményét, és csökkentik a köztük lévő különbségeket;
2. gazdagítják a tananyagot;
3. megerősítik tanáraikat.

Nyilvánvalóan az időtöbblet önmagában nem garancia a sikerre, azt jól kell tudni kihasználni. Kétszer annyi idő nem jelent automatikusan kétszer annyi haladást, mégis

a siker egyik kulcstényezője. Ha belegondolunk, az egész napos iskola tanulói 4 év alatt annyi oktatásban részesülnek, mintha 6,5 évig járnának egy normál időbeosztású iskolába! Ez megvalósulhat úgy is, hogy a napokat hosszabbítjuk meg 6,5 órásról 8-9 órára, vagy úgy, hogy a hosszú nyári szünetet rövidítjük le egy hónappal.

A tanulmányi sikerekhez a több időn kívül számos más tényező is hozzá tud járulni. Az egyik, hogy az egész napos iskolákban a tanárok pontosabban és részletesebben követhetik nyomon diákjaik teljesítményét, ezáltal jobban tisztában vannak vele, hogy hol tartanak, mit kell még gyakorolni, mivel vannak a diákoknak nehézségeik. A másik döntő fontosságú tényező, hogy meg kell törni azt az ördögi kört, melyben a tanárnak és a diáknak kölcsönösen alacsonyok az elvárásai egymással szemben: a tanár nem számít sok jóra az alacsonyabb társadalmi osztályból származó, kisebbséghez tartozó tanulótól, a diák pedig nem vár el sokat sem magától, sem a pedagógustól. Néhány iskola vezetése viszont kifejezetten megkéri a tantestületet arra, hogy a dolgozatokra adott visszajelzéseikben emeljék ki: azért kritizálják a tanuló munkáját, mert többet várnak el tőlük.

A magasabb elvárásokba a javuló magatartás is beletartozik. Először is, az egész napos iskola pozitív üzenete, hogy az iskola nem akar megszabadulni a diáktól amint vége van az órának, helyette azt közvetíti, hogy kívánatos számára a tanuló jelenléte. Emellett a sokféle napközbeni tevékenység élvezetesebb helyé teszik az iskolát, ez már önmagában együtt járhat jobb magaviselettel. Másodszer, be lehet vezetni egy kis jutalmakra és büntetésekre épülő rendszert, mely két okból is hasznos. Egyrészt, ha a tanuló a „probléma” viselkedésért egy kisebb büntetést kap, az még nem bélyegzi meg, másrészt azonban világosan jelzi, hogy a magaviselet igenis számít. Harmadszor, mivel széles az iskola által felkínált foglalkozások skálája, a tanulók és a tanárok különböző oldalukról, és különböző csoportokban ismerhetik meg egymást. Különböző szerepekben láthatják egymást, például a tanár észreveheti, hogy matematikából bukdácsoló tanítványa hogyan teljeseedik ki a drámaórán, és viszont; a tanuló szembesülhet azzal, milyen élvezetes sakk szakkört vezet a matektanár. Ezáltal sokkal jobb viszony is kialakulhat köztük, ami segítheti az elfogadható magatartás kialakulását.

Az egész napos iskoláknak számos eszközük van arra, hogy bevonják a szülőket az iskolai életbe, és kapcsolatokat építsenek a tágabb közösségek felé. Meg lehet kérni a helyi sportegyesületeket és művészeti társulatokat arra, jöjjenek el foglalkozásokat tartani az iskolába a többletidőben. A sportesemények olyan szülőket is képesek az iskolába csábítani, akik különben soha nem tennék be a lábukat oda. A másik lehetőség a szülők bevonására az iskola életébe az, ha olyan foglalkozásokat tart nekik az iskola, melyekre szívesen jönnek. Ez lehet angol nyelvi korrepetálás, számítógépes ismeretek oktatása, segítségnyújtás a bevándorlási papírok intézésében. Vállalkozásokból is jöhetnek emberek üzleti ismereteket, technikákat oktatni, felkarolhatnak néhány diákot például egy kisvállalkozás beindítása során. Ez olyan tereppé teszi az iskolát, ahol érezhetően hasznos, kézzelfogható ismereteket lehet elsajátítani, ami jó motivációt jelent a diákok számára. Az iskola megállapodhat szakmai gyakorlatokról, amelyek során a tanulók olyan emberekkel ismerkedhetnek meg, akik felsőfokú végzettségűek és sikeresek a munkájukban, ezáltal példaképpül szolgálhatnak a számukra. Az iskolák abban is segítséget és bátorítást adhatnak, hogy a diákok tanuljanak tovább: a többletidőben,

amellyel rendelkeznek, szervezhetnek csoportos látogatást egy egyetemi nyílt napra, iskolaidőben kitölthetők a jelentkezési papírok, és a motivációs levelek is megírhatók a tanárok segítségével.

Az iskolában töltött idő meghosszabbítása némi kísérletezésnek is teret enged: mi mindent tehetünk ebben a többletidőben? Lehetővé teszi a rugalmasságot és a próbálgatást. Mi lenne, ha nem együtt tanítanánk az összes hatodikost, hanem kisebb csoportokra bontanánk őket aszerint, melyik tantárgyban hol tartanak, és nem az életkoruk, hanem a szintjük alapján járnának órára? Így mindenki olyan órán vehetne részt, amely legjobban megfelel az igényeinek; egy gyermek sem unatkozna, hanem mehetne magasabb szintű foglalkozásra, ha jól érti az adott tantárgyat; aki lemaradt az életkori csoportjához képest, elmélyíthetné az ismereteit egy kezdő csoportban. Mi lenne, ha nem fárasztanánk el a tanárainkat azzal, hogy ugyanazt az anyagot „adják le” egymás után négy osztálynak, hanem egy terembe gyűjtenénk ezt a négy osztályt, ahol a tanár előadásszerűen elmagyarázhatja az anyagot egyszer, és utána újból négyfelé osztva a tanulókat, egyénre szabottabb foglalkozást tarthatnának? Mi lenne, ha olyan számítógépes oktatóprogramokat használnánk például a matematikatanításra, amelyek alkalmazkodni tudnak a felhasználó diák szintjéhez, és olyan szemléltető ábrákat és animációkat tudnak megjeleníteni, melyekre a tanárnak nincs eszköze a táblánál? Az emberi erőforrást (a pedagógusokat) inkább olyan interperszonális készségek és más egyéb kompetenciák megszerzésére, elsajátíttatására alkalmazzunk, amelyek természetesen nem adhatók át egy számítógépes programmal.

Az egész napos iskola mellett gazdasági megfontolások is szólnak. Ha már a tanulók eleve az iskolaépületben vannak, és ennek költségeit amúgy is fizetjük, miért ne használjuk ki jobban azáltal, hogy a tanulók hosszabb ideig tartózkodnak benne? A mai munkaerőpiacnak magasan képzett munkaerőre van szüksége, és az iskolának a feladata erre felkészíteni a tanulókat. Néhány ország sok időt szán a fiatalok taníttatására, és éppen ezért jobb eredményeik is vannak az oktatás területén. Az ő fiataljaik jobb helyzetből indulnak a magas szakképzettséget igénylő állásokért folyó versenyben, így az Egyesült Államok munkahelyeket veszít ezen országok fiatal munkavállalói javára. (Chris Gabrieli példaként említi Dél-Koreát, ahol törvényileg kellett éjjelben meghatározni néhány vizsgaelőkészítő iskola nyitvatartási idejét, mert azelőtt még későbbre nyúlóan tartottak órákat.)

A kétségekről és az eredményekről

Ha ennyi előnye van az egész napos iskolának, miért nem vált át erre a rendszerre az összes amerikai iskola? Amellett, hogy az USA-ban nem szövetségi, hanem állami szinten szabályozzák az oktatást, tehát nem lehet központilag változtatni az időbeosztáson, Gabrieli kérdésére, miszerint miért ez az órarend, rendszerint azt a választ kapja, hogy mert tavaly is ez volt, és nehéz lenne megváltoztatni. Komolyra fordítva a szót, a tanári szakszervezetek viszonylag erősek Amerikában, és ebben (a hagyományos) órarendben és munkaidőben állapodtak meg, ez alapján határozták meg a pedagógusok bérét.

Fontos megjegyeznünk, hogy az órarendet nemcsak napi szinten, hanem éves szinten is meg lehetne hosszabbítani. A hosszú nyári vakáció két okból is problematikus. Egyrészt anyagi teher a szülőknek, és egyes szervezést igényel, hogy megoldják gyermekeik felügyeletét, illetve érdekes programokat, táborokat találjanak számukra, ahol eltölthetik az időt. Másrészt, készült egy felmérés, melyben a gyerekek tanulmányi teljesítményét mérték az év végén és az év elején (tehát a vakáció után). A kutatás azt az eredményt hozta, hogy miközben a középosztálybeli gyerekek jobban olvastak az év elején (feltehetően azért, mert sokat olvastak a nyári szünetben), az alatt az alacsonyabb társadalmi státuszú gyerekek alacsonyabb pontszámot értek el a szövegértést mérő teszten szeptemberben. A matematikai készségekben nem történt szignifikáns változás a vakáció előtt és után. Ami elgondolkodtató ebben a felmérésben, hogy a vakáció egyebek mellett a gazdagabb és szegényebb gyerekek közötti különbségek növekedésének ideje is lehet. Ugyanakkor a rövidebb vakáció gondolata erős szülői ellenállásba ütközik. Chris Gabrielinek van erre egy elmélete, mi lehet a háttérben meghúzódó indok. Az Egyesült Államokban, ahol egy munkavállaló éves szabadsága általában nem több két hétnél, a szülők hajlamosak úgy tekinteni a hosszú nyári szünetre, mint a fő különbségre a gyermeki és felnőtt lét között, és nem szeretnék idő előtt megfosztani a nagy nyári szabadságtól gyerekeiket. És végül a szokásos, hétköznapi problémák is felmerülnek a hosszított időbeosztású iskolákkal szemben. Először is, az oktatás az a terület, ahol gyakran kerül sor különböző reformok bevezetésére, és a tanárok közül sokan belefásulnak ebbe. Másodsorban, mindenütt jellemzőek a megszorító intézkedések. Harmadsorban pedig az iskolák időbeosztása kapcsán is felmerül az örök kérdés, hogy mi az, amit helyi szinten kellene szabályozni, és mely területeken hasznos a központi szabályozás.

Vannak egészen komoly problémákat felsorakoztató ellenérvek is az egész napos iskolával szemben, úgy tűnik azonban, Gabrielinek mindre van válasza.

Először is, a hosszabb iskolai napok nyilván meghosszabbított munkaidőt is jelentenek a pedagógusok számára. Mit szólnak ők ehhez? Az igazság kedvéért hozzá kell tenni, hogy az amerikai tanárokat elég jól fizetik, és mellette nagyon sok szabadságuk is van a nyári vakációval. Némely egész napos iskolában kicsit magasabb fizetést kapnak, mint a normál időbeosztásúakban, azonban általában nem is szükséges ez a fajta motiváció, ugyanis a tanárok nem bánják, ha több idejük van előre tervezni, és egyeztetni a kollégákkal. Ugyanis a tanítási idejük gyakran éppen annyi, mint a szokásos időbeosztású iskolában volt, viszont meghosszabbodik a tervezésre fordítható idő. Változatosabb is a munkájuk, a szokásos órák mellett van benne egyéni korrepetálás. Az óráikat jobban el lehet osztani a nap folyamán, nem kell egymás után négy órára rohanniuk. Ráadásul eleve nehézséget jelent tanárokat találni azokhoz a foglalkozásokhoz, melyeket általában különóráként szerveznek (sakk, balett, színjátszás). Ezért, ha az iskola tanárainak van olyan végzettsége, amelyet itt külön kamatoztatni tudnak (például drámapedagógus is a matematikatanárság mellett), vagy van egy olyan hobbijuk, melyet most tanítani tudnak (karate, háztartási ismeretek, kézimunka), akkor máris értelmesen használták fel a többletidejüket, és valami mást csináltak, mint amivel egyébként foglalkozni szoktak, így általában nem is bánják, ha több időt kell az iskolában tölteniük.

Másodszer, a családok többsége természetesen a megszokott órarendhez igazodva szervezi meg a mindennapjait, és sok középosztálybeli szülő élesen ellenez bármilyen változtatást e téren. Ugyanakkor ugyanezeket a szülőket aggodalommal tölti el a nagyon gyengén teljesítő hátrányos helyzetű gyerekek sorsa és jövője, így amíg nem az ő gyerekeiket érinti, nagyon támogatóan is fel tudnak lépni az egész napos iskolák ügye mellett. Ezen kívül számos újság, politikus, civil szervezet és üzletember is támogatja ezt az ügyet. Ugyanígy a művészeti és sportegyesületek is, amelyek felmérték az iskolai foglalkozások bővítésének jelentőségét, amihez az iskolában töltött idő meghosszabbítására van szükség. Így a szükséges matematika, idegen nyelv, természettudomány és irodalom mellett juthatna idő a hangszerekre, sportokra, drámára, rajzra is.

Harmadszer: néhányan azzal érvelnek, hogy 8-9 órát tölteni az iskolában túlzottan megterhelő egy kisiskolásnak. Gabrielinek erre is van válasza: az óvodások kora reggeltől késő délutánig maradhatnak az óvodában. Ha ez nem sok egy 5 éves kisgyerekeknek, hogy lesz ugyanez az időmennyiség hirtelen mégis túl sok egy évvel később? A hosszabb iskolai nap nem jelent sokkal hosszabb, közismereti tárgyakkal töltött időt (habár az olvasási készségek elsajátítására valóban több időt szánnak), hanem sokkal több rajzolást, éneket és egyéb készségtárgyakat, amelyeket élveznek a gyerekek. Az egész napos iskola egyben kevesebb házi feladatot is jelent, ugyanakkor gondoskodik arról, hogy ez a házi feladat valóban el is készüljön. Az amerikai egész napos iskolák egy számítógépes alkalmazást használnak arra, hogy ellenőrizzék, elkészítették-e a tanulók a leckéjüket. Ha nem, akkor óra után ott kell maradniuk megírni a házi feladatot, a rendszer pedig automatikusan üzenetet küld a szülőnek, jelezve, hogy a gyerek este késni fog.

Az egész napos iskola bevezetésének is megvannak a maga buktatói, és Gabrieli ezt nem is titkolja. Az Egyesült Államokban jelenleg körülbelül ezer egész napos iskola működik, ezekből 600 úgynevezett „charter school”. Ez azt jelenti, hogy az iskola ugyan általában finanszírozott, de nem szabhat ki tandíjfizetési kötelezettséget, és nagyobb mozgásteret van a hagyományos állami iskoláknál, így kevesebb nehézségbe ütközik az átállás az egész napos órarendre. Ezek az iskolák pályáztak az egész napos iskolai programra, ami abból a szempontból jelent előnyt, hogy nem felülről erőltették ezt rájuk, hanem versengtek a lehetőségért. Arra is lehet ebből következtetni, hogy az iskolában elhivatott tanárok tanítanak, akik szívesen maradnak hosszabb ideig az iskolában annak érdekében, hogy diákjaik jobb eredményeket érjenek el. A „charter school” státusz azzal is jár, hogy az iskolának öt éven belül fel kell mutatnia bizonyos eredményeket, azzal összefüggésben, hogy több ideje van tanítani a diákokat. Ha ez nem sikerül, visszavonják a működési engedélyüket. Chris Gabrieli becslése szerint ezeknek az iskoláknak a harmada nagyon látványos javuláson ment át a hosszított órarendre való átállás következtében, egyharmaduk elfogadható szinten teljesít, egyharmaduk viszont semmiféle javulást nem volt képes produkálni a tanulói teljesítményekben, dacára az egész napos órarendnek.

Ugyanakkor a rendszer néhány legjobban teljesítő iskoláját szinte kizárólag kisebbségi tanulók látogatják, akik kiemelkedő teljesítményt nyújtanak. Gabrieli biztos abban, hogy az amerikai tanárok túlnyomó többsége mélységesen elutasítja az iskolai szegregációt, ugyanakkor ez az eredmény bizonyíték, élő példa a tanulmányi kiválóságra, gyakorlatilag szegregált iskolákban. Említést tesz arról az országos kutatásról, melynek során

alacsony jövedelmű családoknak adtak házvásárlásra fordítható utalványokat a kutatók. Így ezek a családok elköltözhetek a szegregátumból, ahol addig laktak, és ezáltal a gyerekeik is kikerültek az addigi szegregált iskoláikból. A kutatás eredményei azonban azt mutatják, hogy az immár integrált iskolába járó gyerekek eredményei nem javultak. Márpedig ez egy gondosan előkészített és gondosan lebonylított kísérlet volt, az integráció tehát önmagában nem oldotta meg a problémát.

Mikor a munkája mögötti személyes motivációról kérdezzük, Chris Gabrieli elmondja, segíteni szeretne az iskoláknak abban, hogy beteljesíthessék egyik fontos küldetésüket, nevezetesen, hogy kapcsolatot teremtsenek a különböző háttérű gyerekek között, és támogassák őket abban, hogy sikeres és boldog életük legyen. Aggodalommal tölti el az a tanulmány, amely szerint az óvodába érkező hátrányos helyzetű gyerekek 2-3 évvel vannak lemaradva magasabb státuszú kortársaiktól. Kimutatták azt is, hogy családjaikban három millióval kevesebb szót hallottak, mint a magasabb jövedelmű szülők gyerekei. Az elmúlt ötven évben a teljesítménybeli különbség a magasabb és alacsonyabb státuszú tanulók között 50%-kal megnőtt. A leggyengébben teljesítők nem lettek gyengébbek, azonban a jó tanulók teljesítménye jelentősen megnőtt: a jövedelem alapján a társadalom felső 20%-ába sorolható családok évente kb. 8800 dollárnyi összegért vásárolnak gyermekeiknek oktatási szolgáltatásokat a kötelező iskolai költségeken túl (korrepetálás, nyelvtanulás, sporttevékenység, hangszertanulás stb.). Az alsó 20% évente mindössze ezer dollárt költ ugyanerre a célra. Gabrieli szülőként is és szakterülete kiválóságaként is felelősséget érez azért, hogy ez a különbség csökkenjen, és minden amerikai gyereknek hasonló esélyei legyenek az életben.

Hodászi Roma Tájház – „tisztaszoba”